

GUIA

La Responsabilitat de la Junta Directiva

Índex

1. Reflexió prèvia
2. La representació de les associacions
3. La diligència d'un bon administrador
4. La responsabilitat dels membres de la Junta Directiva
5. Pressupostos bàsics pel naixement de la responsabilitat (I)
6. Pressupostos bàsics pel naixement de la responsabilitat (II)
7. Exercici de l'acció de responsabilitat
8. Causes d'exoneració de la responsabilitat
9. Les assegurances dels membres de la Junta Directiva

1.

Reflexió prèvia

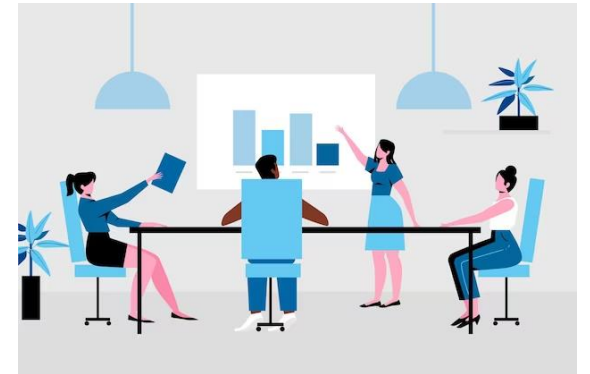
Les associacions sense ànim de lucre tenen personalitat jurídica pròpia.

Tot i així, com a persones jurídiques, necessiten de l'existència de persones físiques que les representin i que actuïn en el seu nom.

Les associacions, en tant que persones jurídiques, poden ésser titulars de drets i obligacions, sempre i quan aquests siguin compatibles amb llur naturalesa, podent adquirir i posseir béns mobles i immobles, o administrar i alienar béns per qualsevol títol vàlid en dret, d'acord amb el que estableix l'ordenament jurídic.

La realització d'actes per part dels membres de la Junta Directiva, o la seva omissió, **quan són necessaris**, és l'origen del naixement de les obligacions, i en conseqüència també del naixement de les possibles responsabilitats legals.

La problemàtica es planteja a l'hora de determinar i delimitar les seves responsabilitats i en quin moment aquesta responsabilitat de la Junta Directiva **afecta l'associació o afecta de manera personal als membres de la Junta Directiva.**

2.

La representació de les associacions

L'execució dels acords que pren l'associació correspon a la Junta Directiva, i la representació de l'entitat es fa efectiva per mitjà de la presidència.

La representació de l'associació s'estén a tots els actes compresos en les seves finalitats estatutàries, amb les limitacions que es puguin establir per llei o que es recullin als estatuts de l'entitat.

La Junta Directiva pot nomenar apoderats generals o especials que no cal que formin part d'aquest òrgan, amb funcions mancomunades o solidàries. Per poder delegar algunes de les seves funcions, la Junta Directiva ha de tenir en compte dues limitacions:

- 1) Que els estatuts de l'associació no prohibeixin de manera expressa la possibilitat d'aquesta delegació. Si els estatuts no diuen res, la regla general és que sí que es poden delegar algunes de les funcions de la Junta Directiva.
- 2) Limitacions legals. En el cas de les associacions, no són delegables la formulació dels comptes ni els actes que hagin d'ésser autoritzats o aprovats per l'Assemblea General.

3.

La diligència d'un bon administrador

D'acord amb la regulació del Llibre III del Codi Civil català, els trets bàsics que configuren l'exercici del càrrec de la Junta Directiva són els següents:

- **Exercir les seves funcions d'acord amb la llei i els estatuts.**
- **Portar a terme tots aquells actes necessaris per aconseguir les finalitats de l'entitat.**
- **Actuar sempre en benefici de l'entitat.**

Dels trets bàsics que han de configurar l'exercici dels càrrecs de la Junta Directiva, se'n deriven una sèrie d'obligacions concretes que el legislador ha contemplat expressament, entre d'altres:

- Obligació d'assistir a les reunions.
- Obligació d'informar sobre la marxa de l'entitat.
- Obligació de complir amb els deures comptables de l'entitat.
- Obligació de guardar secret de les informacions confidencials relatives a l'entitat.
- Obligació d'inscriure determinats acords al Registre d'entitats de la Generalitat de Catalunya.
- Exercir les funcions amb la diligència d'un bon administrador, es a dir, aquell nivell de diligència que socialment es podria esperar dins del tràfic jurídic habitual

4.

La responsabilitat dels membres de la Junta Directiva

Dels membres de la Junta Directiva s'espera una gestió semblant a la de les persones administradores d'una empresa. Per tant, es poden generar supòsits de responsabilitat envers l'entitat o les persones sòcies.

També podem trobar casos en que la responsabilitat és de tipus extern, per danys produïts a tercers.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia
**Direcció General
de Dret i d'Entitats Jurídiques**

Actuació i responsabilitat abans de la inscripció

La primera situació generadora de responsabilitat de la Junta Directiva és la derivada de la falta d'inscripció de l'associació al registre corresponent.

Les persones que s'hagin encarregat de promoure la constitució d'una associació **responen personalment de les conseqüències que es puguin derivar d'aquesta manca d'inscripció** en cas de negligència o culpa.

Mentre no es produeixi la inscripció, el deure de diligència obliga als membres de l'òrgan de govern a fer tot el que calgui per conservar els béns o diners aportats com a patrimoni fundacional i a **facilitar el desenvolupament de la seva activitat futura**.

5.

Pressupostos bàsics pel naixement de la responsabilitat (I)

Els articles 322.17 i 332.11 del Llibre III del Codi Civil de Catalunya estableixen que els membres de les Juntes Directives responen personalment dels danys que causin a l'entitat, socis o tercers per:

- **Incompliments legals o dels estatuts.**
- **Actes o omissions negligents en exercici de les seves funcions.**

1. L'actuació negligent.

Implica que l'actuació dels membres dels òrgans de govern **és una actuació de mitjans i no de resultat**. Per tant, no estem davant d'una responsabilitat objectiva que es pugui generar per no aconseguir amb èxit una finalitat estatutària o un resultat concret.

El concepte de **negligència** està relacionat amb la diligència. És tracta de tota aquella conducta contrària a allò que socialment es podria esperar.

En aquest sentit, recordem que **una conducta omissiva també pot resultar negligent**. I que l'acció o l'omissió, s'ha de produir dins de l'exercici de les funcions com a membre de la Junta Directiva, per poder tenir cabuda legal en aquest tipus de responsabilitat.

6.

Pressupostos bàsics pel naixement de la responsabilitat (II)

Els altres dos requisits per poder plantejar una acció de responsabilitat contra un o diversos membres de la Junta Directiva son els següents:

- L'existència d'un dany quantificable econòmicament.
- La relació de causalitat.

2. L'existència d'un dany

Quan la norma es refereix a la producció d'un dany, està referint-se a que el resultat ha de poder ser **quantificat econòmicament**, a efectes de poder restituir als perjudicats.

Per tant, es pot donar el cas d'una actuació negligent que és corregida a temps, i que per tant no genera un dany quantificable econòmicament a cap de les parts implicades o a tercers. Aquest supòsit no seria susceptible d'una acció de responsabilitat.

3. La relació de causalitat

S'exigeix que es pugui acreditar una **relació causa-efecte** entre l'actuació o omissió del membre de la Junta Directiva, i el dany que és objecte de reclamació.

7.

Exercici de l'acció de responsabilitat

L'exercici de l'acció de responsabilitat ha de ser acordat per l'Assemblea General per majoria simple.

Quan no es pot acreditar que la responsabilitat sigui imputable a un o diversos membres de la junta, responen tots de manera solidaria. Això implica que cadascun respondrà per la totalitat del dany produït.

Un nombre d'associats que representi conjuntament un 10% dels vots socials (o el percentatge que estableixin els estatuts), pot exercir l'acció de responsabilitat contra un o diversos membres de la Junta Directiva.

- Presentar la dimissió o cessar en el càrrec no és cap garantia de que no es pugui exercir una acció de responsabilitat contra aquests membres de la Junta Directiva, ja que la possibilitat d'interposar aquesta acció en interès de l'entitat **no prescriu fins passats 3 anys** des de la data de cessament en el càrrec.
- L'acord de l'Assemblea General d'exercir l'acció de responsabilitat **determina necessàriament la separació** com a membre de la Junta Directiva de les persones implicades.
- Per plantejar l'acció de responsabilitat, s'ha de convocar en el mateix acte **una sessió extraordinària** de l'Assemblea General amb aquest punt **com a únic punt de l'ordre del dia**.

8.

Causes d'exoneració de la responsabilitat

L'acció de responsabilitat per danys a l'associació és independent de la que correspongui als associats o a tercers per actes o omissions dels membres dels òrgans de govern que hagin lesionat llurs drets o interessos.

La normativa exigeix certa diligència a l'hora de preparar la prova que servirà per exonerar la responsabilitat.

La normativa deixa exemptes de responsabilitat a aquells membres de la Junta Directiva que puguin acreditar que es troben en algun d'aquests supòsits:

- 1) Els que s'han **oposat** a l'acord i **no han intervingut en la seva execució.**
- 2) Els que no han intervingut en l'adopció ni en l'execució de l'acord, **sempre que hagin fet tot el possible per evitar el dany o almenys s'hi hagin oposat formalment en saber-ho.**

Una de les millors maneres que té un membre d'acreditar que s'ha fet tot el possible per evitar el dany o oposar-se a l'acord és precisament l'exercici de l'acció de responsabilitat contra els altres membres de l'òrgan de govern que hagin causat el dany.

9.

Les assegurances dels membres de la Junta Directiva

El fet que l'exercici del càrrec sigui gratuït però, al mateix temps, hi hagi un sistema de responsabilitat similar al dels administradors de les empreses, pot provocar certa dificultat per trobar persones que es vulguin implicar a l'entitat i formar part de l'òrgan de govern.

L'assegurança de responsabilitat de Junta Directiva és un instrument que sovint les entitats fan servir per pal·liar aquest risc.

L'assegurança de responsabilitat de la Junta Directiva està pensada per cobrir una part important de la possible responsabilitat dels seus membres, i serveix per protegir el seu patrimoni personal durant la presa de decisions, gerència i direcció de l'entitat.

A més de protegir el patrimoni personal, també servirà per preservar la reputació personal, evitar embargaments preventius, o afrontar els costos d'un procediment judicial.

Les cobertures d'aquest tipus d'assegurança depenen del producte contractat però poden cobrir despeses de defensa judicial, de restitució d'imatge, multes administratives legalment assegurables, algun supòsit d'infracció en matèria de protecció de dades..., entre d'altres.

Oficina
d'Entitats L'H

Ajuntament de L'Hospitalet

